

FGU

Prøvevejledning for samfundsfag

Indhold

1. Indledning	2
2. Faglig dokumentation/afsluttende standpunkt	2
Faglig dokumentation	2
Afsluttende standpunktsbedømmelse	3
3. Afsluttende prøve	5
Prøvens fokus	5
Rammerne for prøven	5
3.1 Eksaminationsgrundlag	6
3.2 Bedømmelsesgrundlag	7
3.3 Bedømmelseskriterier	8
4. Eksempel på portfolioprøve i samfundsfag på E-niveau	10
Bilag: Guide til god praksis ved prøveafholdelse i faget.....	13

1. Indledning

Denne vejledning udfolder, forklarer og eksemplificerer nogle af bestemmelserne om prøverne i FGU-læreplanen for samfundsfag, men vejledningen indfører ikke nye bindende krav. Vejledningen udfolder hermed læreplanens afsnit 4.2 *Faglig dokumentation/afsluttende standpunkt* og afsnit 4.3 *Afsluttende prøve*.

2. Faglig dokumentation/afsluttende standpunkt

Faglig dokumentation

Den faglige dokumentation spiller en væsentlig rolle i undervisningen – både i forbindelse med den løbende evaluering og vejledning af eleven og i forbindelse med afslutningen af undervisningen, hvis elevens standpunkt her skal bedømmes. Dokumentationen er en del af bedømmelsesgrundlaget både for den løbende evaluering og for det afsluttende standpunkt.

Faglig dokumentation i samfundsfag

Den faglige dokumentation vil typisk omfatte notater og digitale fremstillinger i forbindelse med interviews eller projektrapporter inkl. fotodokumentation og udklip fra forskellige nyheder i relation til den praksis, eleven har arbejdet med. Dokumentationen skal indeholde samfundsfagsfaglige problemstillinger fra hverdagslivet eller arbejdslivet, og den skal demonstrere viden om grundlæggende fagsprog og samfundsfaglige fagbegreber. Der skal arbejdes med progression i dokumentationen på G-, E- og D-niveau.

Eksempler:

- På G-niveau: notater og fotos fra interviews eller rollespil i forbindelse med arbejdet med politiske partier
- På E-niveau: link til videoer, artikler eller udsendelser samt elevens notater og skitser i forbindelse med arbejdet med politiske partier
- På D-niveau: projektrapport, der indeholder selvproducerede skriftlige eller digitale produkter, i forbindelse med arbejdet med politiske partier.

De nærmere krav til og rammer for den faglige dokumentation fastsættes og beskrives på institutionsniveau. Når institutionen (lederen/lærerne) vælger dokumentationsform skal der ud over faglige hensyn også tages hensyn til elevens evner og muligheder for at dokumentere sin læring og sit arbejde. Læreren må derfor differentiere i forhold til det konkrete arbejde, som eleven udfører, og i forhold til hvad eleven kan præstere. Det er ligeledes vigtigt at arbejde med progression i dokumentationen, så eleven løbende afprøver forskellige dokumentationsformer og gradvis øger kompleksiteten og korrektheden i dokumentationen, så elevens evne til at udforme dokumentationen ud fra de krav, der stilles til form og indhold, gradvis øges.

Afsluttende standpunktsbedømmelse

Eleven skal have en standpunktsbedømmelse i samfundsfag, når eleven afslutter faget, hvis faget ikke er udtrykket til prøve for den enkelte elev. Det fremgår af elevens forløbsplan, hvilket niveau eleven skal afslutte samfundsfag på.

Elevens faglige dokumentation indgår som bedømmelsesgrundlag for standpunktsbedømmelsen. Endvidere bedømmes eleven på baggrund af sin præstation i undervisningen.

Den afsluttende standpunktsbedømmelse er en absolut karakter, der skal vise elevens aktuelle standpunkt målt i forhold til undervisningens mål. Bedømmelsen af en elev må ikke foregå ved en sammenligning med de øvrige elevers kunnen.

Dokumentationen skal bidrage til bedømmelse af elevens standpunkt ved afslutningen af et niveau, men udgør ikke hele bedømmelsesgrundlaget. Samfundsfag indeholder videns-, færdigheds- og kompetencemål inden for de forskellige samfundsfaglige områder, hvor eleven også skal bedømmes, som bedst udspiller sig og lader sig bedømme i den daglige undervisning og i de arbejds- og læreprocesser, som eleverne gennemfører. Den type af mål skal også inddrages i bedømmelsen. Det kan fx handle om, hvordan eleven benytter faglige begreber, når eleven redegør for det faglige stof eller deltager i diskussioner.

Der kan også være undervisningsmål – som eleven er blevet undervist ud fra i starten af uddannelsesforløbet – der ligeledes skal inddrages i den afsluttende bedømmelse. Det kan være emner eller fagligt indhold, som er blevet bearbejdet i den første del af undervisningen, men som ikke indgår senere i forløbet, og elevens præstation inden for dette emne skal indgå i bedømmelsen. Fx har eleven lært om magtens tredeling i begyndelsen af forløbet, og det forventes, at eleven kan benytte sig af denne viden senere i forløbet.

Men det er vigtigt at være opmærksom på, at man ikke på denne måde utilsigtet kommer til at bedømme eleven ud fra de kompetencer, som eleven havde i begyndelsen af undervisningen, da standpunktsbedømmelsen altid skal afspejle elevens kompetencer på bedømmelsestidspunktet.

Elevens dokumentation vil således sjældent kunne danne grundlag for bedømmelsen af alle de mål, som samfundsfag omfatter. Derfor skal der tages højde for fagets forskelligartede kompetencer og konkret tages stilling til, hvordan bedømmelsen skal foregå. I den forbindelse er det afgørende at tage stilling til konkrete bedømmelseskriterier, som angiver, hvad der lægges vægt på i bedømmelsen.

De overordnede bedømmelseskriterier, som de fremgår af læreplanen for samfundsfag, ses i skemaet nedenfor. Bedømmelseskriterierne for standpunktsbedømmelsen er de samme som for prøven.

Bedømmelseskriterier på G-, E- og D-niveau, jf. læreplanen

G-niveau	E-niveau	D-niveau
<p>Eleven kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • demonstrere relevant brug af faglige begreber • indgå i dialog om de faglige problemstillinger fra hverdagslivet eller arbejdslivet • tage stilling til relevante faglige problemstillinger fra hverdagslivet eller arbejdslivet • inddrage erhvervmæssige og samfundsfaglige forhold i præsentationen. 	<p>Eleven kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • udtrykke sig i et korrekt fagligt sprog • redegøre for enkle samfundsfaglige begreber og modeller • tage stilling til relevante, aktuelle og faglige problemstillinger fra hverdagslivet eller arbejdslivet • inddrage erhvervmæssige og samfundsfaglige forhold i præsentationen. 	<p>Eleven kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • diskutere og udtrykke sig klart og præcist i et korrekt fagligt sprog • vise forståelse for og anvende samfundsfaglige begreber og modeller • demonstrere overblik og faglige sammenhænge • forholde sig kritisk til samfundsmæssige problemstillinger på et fagligt grundlag • perspektivere faget i forhold til erhvervsfaglige og samfundsfaglige forhold.

Der gives én karakter efter 7-trinsskalaen.

De overordnede bedømmelseskriterier vil ofte skulle konkretiseres på den enkelte institution i forhold til den kontekst, som samfundsfag foregår i, så eleven og læreren ved, præcis hvad der lægges vægt på i bedømmelsen.

Bedømmelseskriterier er i sin enkelthed det, man lægger vægt på ved en bedømmelse, men det er altid vigtigt, at læreren bruger sin professionelle faglighed til at vurdere elevens samlede kompetencer inden for faget, når der gives en karakter.

3. Afsluttende prøve

I samfundsfag er den afsluttende prøve en portfolioprøve.

Læreplanen for samfundsfag beskriver de overordnede rammer for prøven. Derudover skal man tage stilling til en række forhold, når man som lærer planlægger og gennemfører en konkret prøve i samfundsfag. Det er for at sikre, at eleven er klar over, hvordan prøven foregår, og hvordan eleven bliver bedømt, og for at sikre, at man kan gennemføre en sikker og fair prøve.

Prøvens fokus

En prøve vil altid have karakter af en stikprøve, da det sjældent vil være muligt at afprøve eleven i alle de mål, som eleven skal have nået i undervisningen, men elevens præsentationsportfolio skal afspejle elevens kompetencer inden for flest mulige af fagets mål. Derfor bliver lærerens vejledning af eleven helt central, når der arbejdes med udvælgelse og klargøring af materiale til portfolioen.

Præsentationsportfolioen skal udarbejdes gennem en proces, hvor læreren vejleder eleven, så portfolioen får et fokus, som rammer fagets væsentligste mål.

En god portfolioprøve forudsætter derfor et sikkert fagligt blik for, hvordan målene kan bringes i spil i prøvesammenhæng. Her bliver valget af eksaminationsgrundlag, det vil sige det faglige stof eller materiale, der eksamineres ud fra, og af bedømmelsesgrundlag, det vil sige de produkter, processer eller præstationer, der bedømmes med henblik på en karakter, derfor helt afgørende.

Holdnings- og vidensbaseret dialog og kommunikation er centrale elementer i samfundsfag, og derfor skal dette medtænkes i prøveudformningen. Ved at inddrage de hverdagsaktuelle emner og problemstillinger, som relaterer sig til elevens dokumentation og den praksis, eleven har arbejdet med, får eleven mulighed for at sætte ord på og blive bevidst om, hvordan samfundsfaglige begreber og arbejdsmetoder kan bruges til at løse problemerne lokalt og globalt.

Rammerne for prøven

Portfolioprøven skal beskrives helt konkret af institutionen, og den faglige kontekst skal være synlig i prøvebeskrivelsen. Det er vigtigt, at forholde sig til prøvens rammer, herunder faserne *før prøven*, *under prøven* og *efter prøven*. Bilag 1 indeholder en tjekliste, som kan anvendes til at sikre, at der er taget stilling til en række centrale forhold med væsentlig betydning for prøvens planlægning og gennemførelse.

Institutionen skal kunne dokumentere beskrivelsen af prøven, så den kan formidles til censor og til lærerne på FGU-institutionen.

3.1 Eksaminationsgrundlag

Eksaminationsgrundlaget i samfundsfag er elevens præsentationsportfolio. Eleven har forud for prøven udarbejdet og valgt materiale til præsentationsportfolioen ud fra sin arbejdsportfolio.

Præsentationsportfolioen er det faglige stof eller materiale, der eksamineres ud fra, og som skal gøre det muligt for eksaminanden at demonstrere de opnåede kompetencer – præsentationsportfolioen er ”det, man taler med eleven om”.

Præsentationsportfolioen skal give eksaminator og censor mulighed for at iagttage elevens arbejde, indgå i dialog med eleven og stille spørgsmål, som aktiverer og udfordrer elevens kompetencer. For eleven skal præsentationsportfolioen give mulighed for at vise praktiske kompetencer, besvare spørgsmål, forklare og argumentere.

Portfolioens indhold opbygges på baggrund af undervisningens indhold. Materialet skal afspejle eksaminandens aktuelle standpunkt. At vejlede eleven forudsætter et sikkert fagligt blik for, hvordan de faglige mål kan bringes i spil under den efterfølgende eksamination.

Spørgsmål, som er væsentlige at overveje og tage stilling til, når eleven vejledes i forbindelse med sit arbejde med præsentationsportfolioen:

- Giver det valgte materiale i præsentationsportfolioen gode muligheder for at bringe de faglige mål, som eleven skal bedømmes ud fra, i spil?
- Kræver indholdet i præsentationsportfolioen særlige fysiske rammer eller redskaber?

Den gode præsentationsportfolio kan fx indeholde følgende elementer:

- En praktisk opgave
- En teoretisk opgave eller model
- Et produkt
- En arbejdsproces
- En synopsis
- Et projekt
- En praktikerfaring.

3.2 Bedømmelsesgrundlag

Det er afgørende at skelne mellem eksaminationsgrundlaget og bedømmelsesgrundlaget. Kort sagt er eksaminationsgrundlaget det, der eksamineres ud fra, altså præsentationsportfolien, og bedømmelsesgrundlaget er eksaminandens mundtlige præstation og præsentationsportfolien.

I samfundsfag *kan* den mundtlige præstation og præsentationsportfolien vægtes forskelligt som bedømmelsesgrundlag på de forskellige niveauer. Eksempelvis forventes det på G-niveau, at hovedvægten er på den mundtlige præstation, og at eleven støtter sig til sin portfolio – og læreren kan desuden vælge at inddrage elementer fra portfolioen i eksaminationen, hvor det er hensigtsmæssigt. På D-niveau forventes det, at den mundtlige præstation og præsentationsportfolien vægtes ens, da der på dette niveau skal være mere fokus på den skriftlige dimension. Den faglige dialog kan med fordel handle om de skriftlige elementer fra præsentationsportfolien. Desuden skal der fokuseres på at inddrage den praksis i eksaminationen, som eleven har arbejdet med for at skabe en sammenhæng til den undervisning, som eleven har modtaget.

Eksaminator, censor og eleven skal alle være helt klar over, hvad der tæller med i bedømmelsen og hermed om der er en særlig vægtning mellem den mundtlige præstation og præsentationsportfolien. Når både præsentationsportfolien og elevens mundtlige præstation indgår i bedømmelsen, kan det være relevant, at institutionen (lederen/lærerne) fastsætter og beskriver bestemmelser for, hvad der tæller med hvilken vægt ved karakterfastsættelsen.

Karakterfastsættelsen skal foregå på baggrund af elevens præstation og en vurdering af, hvordan den matcher niveauerne i karakterskalaen. Derfor spiller eksaminations- og bedømmelsesgrundlaget også en afgørende rolle med hensyn til at kunne vurdere forskellige grader af målopfyldelse. Den dygtige elev skal have mulighed for at kunne præstere til karakteren 12, og den mindre dygtige elev skal have mulighed for at kunne bevise, at præstationen netop er bestået.

Bedømmelsen – og begrundelsen herfor – kræver en god forståelse af karakterskalaens niveaubeskrivelser, og at bedømmerne er enige om, hvad der er væsentlige og mindre væsentlige styrker og mangler ved en elevs præstation. Derfor er det afgørende at fastsætte og være enige om prøvens bedømmelseskriterier.

3.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad elevens præstation lever op til de faglige mål.

Bedømmelseskriterierne er det, eksaminator og censor lægger vægt på i bedømmelsen, og der skal være en tydelig sammenhæng mellem prøvens mål og bedømmelseskriterierne. I forbindelse med bedømmelsen skal der være formuleret bedømmelseskriterier, som sikrer, at bedømmerne fokuserer på det samme ved elevens præstation. Ellers kan bedømmelsen blive tilfældig, og der kan opstå store uenigheder mellem eksaminator og censor om, hvad der er vigtigt, og hvad der ikke er vigtigt.

Bedømmelseskriterierne skal med andre ord sikre, at det, som eksaminator og censor kigger på/lytter efter, er det samme.

Bedømmelseskriterierne skal bidrage til at fastholde det faglige fokus i forbindelse med prøven og sikre, at det er de væsentligste faglige mål, der bedømmes ud fra. Samtidig er det vigtigt, at bedømmerne bruger deres professionelle faglighed til at vurdere elevens præstation, så bedømmelsen bliver foretaget ud fra en helhedsvurdering af de elementer, der indgår i prøven.

Bedømmelseskriterierne skal være fastsat af den prøveafholdende institution, og eleven og censor skal være orienteret om dem. Kriterierne skal tage udgangspunkt i de kriterier, der er fastsat i læreplanen, og skal være konkretiseret med henblik på den aktuelle prøve. Den prøveafholdende institution har både retten og pligten til at fastsætte og konkretisere den enkelte prøves bedømmelseskriterier, og eksaminator og censor skal bedømme ud fra de fastsatte kriterier.

Med dette udgangspunkt er det væsentligt, at man i forbindelse med prøveplanlægningen overvejer følgende:

- Hvordan er sammenhængen mellem prøvens fokus, bedømmelsesgrundlaget og bedømmelseskriterierne?
- Hvordan kan bedømmelseskriterierne beskrives så enkelt og forståeligt som muligt?
- Hvordan forklares kriterierne for eleven?
- Er censor informeret om bedømmelseskriterierne?

Nedenfor gives eksempler på, hvordan nogle af bedømmelseskriterierne kan konkretiseres yderligere:

Eksempel på konkretisering af udvalgte bedømmelseskriterier

Kriterier	Konkretisering
Eleven kan:	
Demonstrere relevant brug af faglige begreber (G-niveau)	<p>Der lægges vægt på, at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan referere til demokratibegrebet, magtens tredeling, de politiske beslutningsprocesser og rollefordelingen mellem stat, region og kommune • Eleven på et grundlæggende niveau kan anvende sociologiske forklaringsmodeller til at redegøre for sociale og kulturelle forskelle i samfundet (og i den sammenhæng kan anvende begreber som social arv, ulighed, sociale klasser eller integration på en hensigtsmæssig måde) • Eleven på et grundlæggende niveau kan redegøre for konsekvenser af forskellige produktionsformer ved at anvende faglige begreber som ressourcer og forbrug • Eleven kan beskrive begreber som udbud og efterspørgsel og gøre rede for den danske velfærdsmodel på et grundlæggende niveau
Taget stilling til relevante faglige problemstillinger fra hverdagslivet eller arbejdslivet (G-niveau)	<p>Der lægges vægt på, at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan komme med enkle eksempler på ændringer i samfundsudviklingen og deres betydning for os som medborgere • Eleven kan identificere sin egen rolle og sine egne indflydelsesmuligheder, når det gælder bæredygtige løsninger på samfundets problemer • Eleven kan afprøve sine egne synspunkter og lytte til andres synspunkter og holdninger • Eleven kan beskrive forskellige grupper i samfundet og redegøre for sociale og kulturelle forskelle og de problemer, der knytter sig til dette felt • Eleven kan tage stilling til de udfordringer, som den danske økonomi og det danske velfærdssystem står over for
Inddrage erhvervmæssige og samfundsfaglige forhold i præsentationen (E-niveau)	<p>Der lægges vægt på, at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan beskrive sammenhængen mellem samfundsøkonomien og virksomhedernes udvikling • Eleven kan komme med eksempler på internationaliseringens betydning for Danmark og de danske virksomheder, herunder arbejdskraftens fri bevægelighed og outsourcing. • Eleven kan formidle sin viden om arbejdsmiljø og økonomiske forhold
Diskutere og udtrykke sig klart og præcist i et korrekt fagligt sprog (D-niveau)	<p>Der lægges vægt på, at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan beskrive samfundsmæssige problemstillinger ved at anvende faglige begreber, argumentere for sine egne synspunkter og formidle andres holdninger og argumenter • Eleven kan tage selvstændigt stilling til samfundsfaglige problemstillinger, der

Kriterier	Konkretisering
Eleven kan:	<p>fx er relateret til en praksis, eleven har arbejdet med.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eleven i en diskussion kan understøtte sin anvendelse af de faglige begreber med en hensigtsmæssig anvendelse af data eller modeller
Forholde sig kritisk til samfundsmæssige problemstillinger på et fagligt grundlag (D-niveau)	<p>Der lægges vægt på, at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan indhente viden om aktuelle samfundsmæssige forhold fra forskellige medier, forholde sig til denne viden og videreformidle den • Eleven kan forholde sig til forskellige kilder og deres troværdighed • Eleven kan perspektivere den valgte problemstilling til andre samfundsmæssige sammenhænge og problemstillinger inden for det opgivne stof • Eleven kan forholde sig til den måde, hvorpå de forskellige medier bearbejder nyheder på • Eleven kan bedømme troværdigheden af forskellige udsagn i samfundsdebatten

4. Eksempel på portfoliopróve i samfundsfag på E-niveau

Undervisningsforløb

FGU-institutionen skal have en strategi for genbrug og affaldshåndtering, og der er nedsat en gruppe, der skal udforme strategien. Eleverne arbejder i et undervisningsforløb med en praksis omkring genbrug, som har som mål, at eleverne skal komme med anbefalinger til FGU-institutionens strategi for genbrug og håndtering af affald, som skal præsenteres for den nedsatte arbejdsgruppe.

Eleverne indgår over en periode i at få overblik over, veje, håndtere og sortere alt skolens affald i forskellige materialer – træ, metal, glas, plastik og madvarer – og køre det relevante materiale på genbrugsstationen. Eleverne dokumenterer arbejdet undervejs og tager billeder af processerne og beregner mængden af materiale. Eleverne arbejder med understøttelse fra læreren sideløbende med at udforske og fordybe sig i nedenstående spørgsmål gennem interview, deskresearch og diskussioner:

Hvorfor/hvordan genbruger vi?	Hvad ville der ske i verden, hvis vi ikke genbrugte?	Udregning af materialeforbrug og -spild Økonomien i arbejdet
Hvad gør genbrugspladsen med affaldet?	Forskellige landes holdninger til skrald og genbrug	Sikkerhed og ergonomi i forbindelse med opgaven
Overblik over arbejdsprocessen – effektivitet og samarbejde	Klima i forbindelse med skraldehåndtering	Værkstederne på FGU-institutionens indretning ift. affaldssortering og faglærernes holdninger til affaldshåndtering

Eleverne fordyber sig således i forløbet i de samfundsmæssige og miljømæssige konsekvenser af forbruget og inddrager begreber som forbrug, økonomiske kredsløb, bæredygtighed og miljøpolitik. Eleverne udarbejder i grupper PowerPoint-præsentationer, som grupperne holder for arbejdsgruppen, der skal arbejde videre med FGU-institutionens strategi for genbrug og affaldshåndtering. I præsentationerne indgår de faglige emner, problemstillinger og begreber, samt elevernes anbefalinger til FGU-institutionens strategi. Eleverne udarbejder desuden notater som bilag til præsentationerne, der uddyber de faglige emner.

PowerPoint-præsentation, uddybende notater, andre notater fra arbejdet og billeder fra processen samles i den enkelte elevs arbejdsportfolio.

Forberedelse til prøven

Umiddelbart efter at eksamensdatoen er offentliggjort, udleverer læreren et dokument til eleverne, hvori læreren beskriver processen frem mod prøven. Her starter arbejdet med præsentationsportfolioen, og der afsættes to uger til det. Eleverne skal i dette tilfælde til eksamen enkeltvis, så hver enkelt elev arbejder med sin præsentationsportfolio og får vejledning af læreren. Præsentationsportfolioen skal indeholde dokumentation for elevens arbejde med to forskellige emner med tydelige samfundsfaglige problemstillinger og temaer fra hverdagslivet eller arbejdslivet. Arbejdet med genbrug indgår som det ene emne.

Lærerne vejleder eleven til at udvælge de relevante dokumenter og materialer fra arbejdsportfolioen og kvalificerer elevens arbejde ved at hjælpe med at udvælge de relevante teorier og fokusere på de faglige kompetencer. I forhold til forløbet omkring genbrug er det fx relevant, at eleven kan vise sine opnåede kompetencer til at:

- Identificere og arbejde med samfundsmæssige processer og problemstillinger omkring miljø og genbrug
- Forholde sig til og diskutere samspillet mellem individ og samfund
- Forholde sig til sin rolle som aktiv medborger i det danske samfund
- Forklare forbrug og dets betydning i forhold til miljø og bæredygtighed.

Læreren indsamler og sender præsentationsportfolierne til censor.

Under prøven

Prøven begynder med, at eleven fremlægger sin præsentationsportfolio med de to emner på maksimum 10 minutter, og herefter indledes en samtale med lærer og censor. Under prøven kan eleven også inddrage mediernes rolle i samfundsdebatten om bæredygtighed og vores forbrugsvaner. Både eksaminator og censor kan stille uddybende spørgsmål under samtalen. Efter ca. 25 minutter slutter oplægget og samtalen med eleven, og læreren og censor voterer.

Bilag: Guide til god praksis ved prøveafholdelse i faget

Den nedenstående tjekliste anvendes i forbindelse med prøveplanlægningen. Ikke alle punkter vil være lige relevante ved alle prøver – det afhænger af den konkrete prøves form og kontekst. Det er en god ide at skrive de vigtigste beslutninger om prøven ned, så de kan deles med censor og mellem lærerne på FGU-institutionen.

<i>Før prøven</i>	
Hvad skal prøvens fokus være?	
Hvad skal bedømmelseskriterierne være?	
Skal der være tale om en individuel prøve eller en gruppeprøve?	
Ved gruppeprøve: Hvor mange elever er der i gruppen [NB: Husk at følge antallet i læreplanen], og hvordan skal de samarbejde?	
Hvordan udarbejdes eksaminationsgrundlaget?	
Er der særlige krav til eleverne for at kunne deltage i prøven? Skal læreren godkende elevarbejde, der skal indgå som eksaminationsgrundlag?	
Hvornår starter prøven? Udarbejder eleverne noget i undervisningen, som de medbringer til prøven? Eller starter prøven med udlevering af en opgave, som skal løses samme dag?	
Tidsramme for prøven: Er der forberedelse, og hvad er rammerne for denne?	
Er der særlige krav til, hvilke fysiske rammer prøven skal foregå inden for?	
Hvilke hjælpemidler har eleverne til rådighed?	
Er der nogle elever, der skal have særlige prøvevilkår?	
Skal der være en tidsplan for elevernes arbejde på dagen?	
Hvor mange elever kan være til prøve samtidig?	
Hvordan informeres censor, og hvad skal censor informeres om?	

Hvordan sendes der materiale til censor (hvis materialet indgår som bedømmelsesgrundlag)?	
Hvilke praktiske informationer skal censor have?	
Hvordan forberedes eleverne til prøven – undervejs og i den sidste afsluttende fase af undervisningen?	
<i>Under prøven</i>	
Hvem er den prøveansvarlige, som kan tilkaldes i problematiske situationer?	
Læreren er eksaminator, men hvad er censors rolle?	
Hvordan skal kommunikationen med eleverne være?	
Hvordan skabes der en god og tryk prøvesituation?	
Hvordan får eleverne de bedste muligheder for at vise, hvad de kan?	
Hvad skal eksaminator og censor iagttage?	
Hvordan holder eksaminator og censor styr på iagttagelser og vurderinger af den enkelte elev – anvendes der skemaer eller andre værktøjer?	
Hvordan sikres det, at eleverne får de samme (ens) muligheder under prøven?	
<i>Efter prøven</i>	
Hvornår og hvordan voteres der?	
Hvordan meddeles bedømmelsen til eleverne?	
Hvordan håndteres uenighed om bedømmelsen?	
Hvem tager sig af elever, der ikke består?	
Hvem oplyser om muligheden for omprøve?	
Hvordan udformes, underskrives og afleveres karakterlister?	
Hvilke erfaringer gav prøvens udformning?	
Giver disse erfaringer anledning til ændringer i prøvetilrettelæggelsen og prøveafholdelsen?	

